

Anmeldelser.

Sven Björnsson: *Sommen-Åsunden-Området*. En geomorfologisk Studie. 234 S. (24×17 cm). 88 Fig. 5 Tvl. Gleerupska Bokhandelen. Lund 1937. Sv. Kroner 7,50.

En vigtig Opgave for svensk fysisk Geografi er at analysere Grundfjældsoverfladens nuværende Skikkelse og at klarlægge Arten af og Tidsforholdet mellem de Serier af Processer, som har betinget Formudviklingen. Dette er selvsagt en meget vanskelig Opgave, som stiller de største Krav til den arbejdende Videnskabsmand. Grundlæggende Arbejder paa dette Felt er i den nyeste Tid udført af Erik Ljungner og Bror Asklund, og nu har Sven Björnsson taget et nyt Omraade ind til Behandling, nemlig Grænseegnene mellem Öster Götland og Småland. Forfatteren deler Arbejdet i en beskrivende Del og en systematisk Oversigt over de formgivende Kræfter. Begge Afdelinger vidner om Grundighed og Evne til Iagttagelse og Kombination, og selv om det er vanskeligt at danne sig noget Begreb om Holdbarheden af opnaaede Resultater, naar man ikke nøje kender det paagældende Landskab, er der forskellige Synspunkter, som man kunde ønske, at Danske vilde gøre sig bekendt med, fordi de deri behandlede Spørgsmaal er betydningsfulde for Studiet af Bornholm og navnlig vigtige for Arbejdet med de grønlandske Grundfjældsomraader.

Resultatet: Dannelsen af Nutidens Landskabsformer er fremkommet ved langvarige og skiftende ydre Kræfters nedbrydende Virksomhed paa et Grundlag af et System af forskellige Bjergarter, som i visse Epoker er udsat for Jordskorpebevægelser, hvorved Bjerggrunden deles i Blokke af forskellig Form, der bevæger sig og skurer mod hinanden. Desuden forekommer talrige Sprække-systemer og Gange fyldte med Diabas. Visse Fænomener tydes som Overskydninger. De ydre Kræfters, specielt Landisens Arbejde i dette Milieu, er meget omhyggeligt behandlet. Den tektoniske Udforming synes at have fundet Sted hovedsagelig i jotnisk Tid, dels

ved Vridninger og horizontale Bevægelser, men navnlig ved Overskydninger. Mindre Betydning tillægges de Bevægelser, der senere har fundet Sted. Beliggenheden af de gamle Spring og Overskydninger har bestemt Hovedtrækkene af Landskabsdannelsen helt op i Nutiden, og Detailformene er for en stor Del bestemt af Fordelingen af gamle Sprækkezoner i Klippegrunden, idet Sprækkezoner og Bevægelsesflader har virket som Svaghedsomraader, hvor Erosionen med størst Virkning har kunnet angribe.

Den Helhedsopfattelse af det svenske Grundfjælds Overfladeudvikling gennem det uhyre Tidsrum fra langt forud for kambrisk Tid til vore Dage, altsaa i hvert Fald gennem nogle Milliarder Aar, som skulde være det fælles Maal for disse Undersøgelser, er endnu langt fra at være færdig, men gennem et omhyggeligt og detailleret Studium af visse Type-Omraader kommer man efterhaanden i Besiddelse af saa meget Materiale, at Hovedlinjerne begynder at vise sig, og det her foreliggende Arbejde har aabenbart bragt meget nyt Stof og paa visse Felter forøget Klarhed i Problemerkens Mangfoldighed.

Niels Nielsen.

The zoology of Iceland. Udgivet af en Komité under Ledelse af Árni Friðriksson og S. L. Tuxen. Levin & Munksgaard, Ejnar Munksgaard. København. Vol. I, Part 6 R. Spærek: The Benthonic Animal Communities of the Coastal Waters (Kr. 4,50). Vol. II, Part 23. E. Wessenberg — Lund: Gephyrea. (Kr. 1,50).

Den virkelig storstilede Plan, hvis Virkeliggørelse her er paa-begyndt, gaar ud paa at give en Fremstilling af Dyrelivet i Island og omgivende Have paa Grundlag af trykte Kilder, Museumsmateriale og nye Indsamlinger udført til dette særlige Formaal. Rent kvantitativt vil derfor en væsentlig Del af Værket (3 Bind) blive optaget af en Fortegnelse over de fundne Arter, deres Findesteder indenfor islandsk Omraade samt en Oversigt over den paa-gældende Dyregruppes Udbredelse i Island ledsaget af Kort.

I Tilslutning til den systematiske Del, der i saglig Henseende er Værkets Kerne, vil der komme et indledende Bind med en geografisk Oversigt og en Redegørelse for de vigtigste Dyresamfund paa Land og i Hav og endelig et afsluttende Bind om Islands dyre-geografiske Stilling.

Man har længe været opmærksom paa, at Faunaen langs det nordatlantiske Ø-Bælte fra Skotland over Shetlandsøerne, Færøerne, Island og Grønland til Nordamerikas Fastland rummede en Række Problemer af fundamental Art vedrørende isolerede Øers Befolkning af levende Væsener, deres Opstaaen og Vandring. Alene